Kilenczedik évfolyam. 238-ik szám. Kolozsvártt, 1879. péntek october 17

A „KELET“ előfizetési dija:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ minnennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak.
Hatszor használott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Orpelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Volgler (Vallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberge A. V. hirdetések felvételi irod. Budapesten Szervitatér 5. sz.

Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Fő tér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesebb czikkek dijaztatnak.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

A mi uzsorásaink.

VI.

A kolozsvári pénzintézetekről szólva, nem hagyhatjuk ki a sorból a „Kolozsvári takarékpénztárt“ sem. Készséggel elösmerjük, hogy ez intézet neve már nem illik a fennebbi czim alá sem, habár az uzsoratörvény a legmagasabb kamatnak a 8 százalékot tekintvén, a takarékpénztár által szedett 10 százalék némileg az uzsora fogalmai alá esik, de másfelől azonban be kell ismernie az elfogulatlanságnak, hogy ez intézetnek óvatossággal párosuló ritka solidsága, egyszerü, világos kezelése, határozott kamatlábja, a kamaton felül soha egy fillérnek felül nem számitása, méltán szerezték meg neki „a legjobb kolozsvári pénzintézet“ elnevezést, a melyre a köztünk lábrakapott annyi viszszaélés, meg elfajultság között büszke lehet az intézet igazgatója, Korbuly Gergely úr. A mi igaz, az igaz, még Manasses szerint is, s nekünk nem czélunk olcsó népszerüség kedvéért meghurczolni mindazokat, a kiknek pénzük van, midőn azt óhajtanók kiküzdeni, hogy legyenek méltányosak azokkal szemben, a kiknek nincs.

De mert éppen tudjuk, hogy a Takarékpénztár sokat tart jó hirnevére és saját hasznán kivül némileg humánusabb czélt is követ müködésében, nem hallgathatunk el egyetmást, mit részünkről nem tartunk rendén valónak.

Nézetünk szerint a mint megkövetelhető a többi kolozsvári pénzintézetektől, hogy solidság tekintetében legalább a „Kolozsvári Takarékpénztár“ példáját kövessék, viszont ettől is megvárható annyi ambitió, hogy a legsolidabb hazai pénzintézetek sorában óhajtsa nevét emlegettetni s a lehetőségig ne maradjon el az ilynemü fővárosi intézetektől.

A jónevü fővárosi takarékpénztárak általában 5—6 százalékra kölcsönzik ki a náluk elhelyezett tőkét. Ezen 5—6% s a nemzeti bank 4%-ka mellett a mi takarékpénztárunk 10 százaléka, tekintve azt a nagy óvatosságot és körültekintést, a melyet pénzei elhelyezésében követ, szinte uzsorának mondható. Igaz, hogy a betétek után is magasabb kamatot ad a kolozsvári takarékpénztár, de még ezt tekintve sincs korántse meg az arány a fővárosi intézetek és a miénk által fizetett és bevett kamatok között, mert a mig amazoknál a betét után a legmagasabb kamat 5% és kölcsönöknél 6%, nálunk a betét után 6, illetőleg legujabb határozat szerint 5% és kölcsön után 10%.

Valóban szomoru állapot, hogy a mig a mi legjobb pénzintézetünk is hanyathomlok követi a fővárosiak gyengéjét, a tőkegyüjtést, házvásárlást, czifra palotaépittetést, addig ezeknek jó szokásaiból az olcsó kölcsönből, semmit sem sajátitott el.

Jól tudjuk, hogy a pénztár a magas kamatlábot a fővárosi gazdag forgalmi s a mi koldus közgazdasági állapotunk között levő különbséggel, a betétek és kikölcsönzések aránytalanságával igyekszik igazolni, holott éppen e különbség kellene, hogy mérsékelje pénzintézeteink gazdagodási vágyát. Ép ezért kellene szem előtt tartaniok, hogy a gazdag a nagy terhet is kevésbe veszi, a szegényt a csekély is tönkrejuttatja s minden kiadott forintjához könny tapad.

A mi a betét és kikölcsönzés közötti aránytalanságot illeti, szintén jól tudjuk, hogy intézeteinknél rendszerint sok pénz hever kiadatlanul, a melynek kamatját szintén a kölcsönvevő kénytelen megtériteni. A kolozsvári takarékpénztár évenként mintegy 100 ezer forintot kénytelen küldeni budapesti és bécsi pénzintézetekhez 2—3 százalékra, ha nem akarja, hogy minden kamatozás nélkül heverjen. De hisz éppen ez a pénztár hibája, mi szüksége van a társulatnak aránytalanul nagyobb összegre, mint a mennyit kiad? Pénzintézeteink éppen azzal tehetnék a legnagyobb szolgálatot a hazai iparnak és kereskedelemnek, ha csekély százalékot adván a betétek után, reá kényszeritenék a tőkét, hogy gazdagabb gyümölcsözés végett ipari vállalatokban s kereskedelmi üzletekben helyezkedjék el, a hol aztán mérsékelt nyereménynyel is megelégednék, miután a pénztárnál helyezve el, annyit sem hajtana. De másfelől a tőkepénzesnek nemzetgazdasági szempontból nem okozna a pénztár érzékeny károkat, ha nehány százalékkal pénze után kevesebbet adna, mig ellenben megrontja az adóst, árt a hitellel támogatott vállalatoknak, ha a kölcsön után nehány százalékkal többet vesz.

Az intézet legujabban 5%-ra szállitotta le a betétek utáni kamatot s ez első lépésnek valami, a mit helyesléssel jegyezünk fel. — Ugy halljuk, a kölcsönök kamatjait is leszállitani szándékszik s mindenesetre ettől függ további itéletünk.

De egy nagy visszatetszést szülő eljárását az intézetnek most sem hallgathatjuk el. Tudvalevő dolog, hogy jelzálogra valamennyi pénzintézetnél kisebb kamattal kölcsönöztetnek ki a pénzek, a takarékpénztár megteszi azt a tréfát, hogy közjegyzőileg szerkesztett okmányban 8 százalékot köttet ki a maga számára s kéz alatt 10 százalékot vesz, a kölcsön felmondásával fenyegetvén az adóst. Ekként játszani ki a törvényt s ily alattomosan kötni üzleteket, valóban több, mint a mennyinek feltevésére az intézet különbeni magatartása feljogositna s nagyon sajnáljuk, hogy ilyesmit még a kolozsvári takarékpénztárról is fel kell jegyeznünk.

Talán jövőre, midőn a kölcsönök után veendő kamat meghatározása jő szóba, ez is másként lesz. Mindenesetre nem fog ez intézetnek sem ártani, ha a kincsvágyról való lemondást és humanitast külön is meghivják e gyülésre, hogy az elhatározásnál ezek is kellőleg képviselve legyenek.

Justus.

Az erdélyi borvidéken meghonositott szőlőfajok közül melyek bizonyultak be legjobbaknak?

Gamauf Vilmos felolvasása a s.-szt.-györgyi vándorgyülésen.

XI. Burgundi kék.

(Vége.)

A kék burgundi szine a világos verestől a legsetétebb rubin pirosig megy, illata és zamata finom tartalomdus, az iz kellemes, gyakran fanyar, a mi idővel meggyérül, tükörtiszta, testdus, és eléggé erős, a szesztartalma 10·5—12·5%, a sav 0·56—0·78 ezredrész.

Közepes hozamul holdanként 12 hectolitert lehet fölvenni, megbizható ár nincs szerezve, mert a kereslet még nagyon szabálytalan, némely kitünő termék palaczkra hozva Angliába is eljutott, különben a belföld lép fel mint vevő.

Az általános itélet megegyezik abban, hogy a kék burgundi reánk nézve értékes, pompásan diszlik, bőven terem, korán érik és sokkalta nemesebb terméket ád, mint hazai vereseink. Ittott, állitólag a szin kedvéért oportóval keverik, azonban okszerü kezelés mellett egymagára is elég jó szinnel bir. Általában véve, nagy hibája számos veres bortermelőinknek, hogy a jó setét veres bor-szin iránt nincs érzékük, azt lényegtelennek tartják és a különben jó terméket nagyon világos szinezetben állitják elő.

XII. Oportó.

Vőslau gyöngye, a felséges „Portugieser“ náluk igen különböző érzelmeket kelt és ha nem is hiányzik a meleg szószóló, az ellenfél száma mégis nagyobb.

Különböző megyékben előfordulva, 300 méterrel megy a tengerszine fölé, és többnyire a legkedvezőbb déli fekvésnek örvend, a talaj majdnem mindenütt agyag, többnyire pala altalajon terülve el, ritkán találunk kavicsot vagy homokot. A hőmérsék a melegtől a forróig váltakozik, éjszaka gyors és erős lehüléssel, a szárazságot ugy látszik jobban kedveli, mint a nedves időt. A fagy 1869 és 1871-ben az Oportónak sokat ártott, ellenben 1872-ben csak az és a ruländer maradt kár nélkül.

Majd mindenütt a hazai karikás rendszer szerint mivelik az oportót, csak elvétve találjuk a franczia Trouillet modort. A termelők nagy többsége a hosszu metszést ajanlja, mert igy tavaszi fagy után az alvó szemekből még némi termést várhatni; miglen némelyek a félhosszu és rövid metszés javára a bővebb hozamot vagy a jobb terméket hozzák fel.

A szüret vidék szerint szeptember végétől october közepéig vagy végéig esik, az hol azonban utóbbi időpontra szorulnak, ott a oportót már egyáltalában nem tudnók ajánlani. A lebogyózás e fajtánál inkább szokásos, mint a zuzás, a törköly részint a viharos erjedés lefolyásáig, részint továbbra is a kádban marad. A többnyire tulmeleg pinczék az erjesztésre nézve kedvezők, mert külön erjesztő kamara alig fordul elő.

A bort az első évben 2—3-szor huzzák le és 2—3 év mulva megérik; a hordóban, valamint a palaczkban is jól áll. Erdélyi pinczeegyletünk szerint az oportó, ha szüret alatt okszerüen volt kezelve, a pinczében semmi nehézséget nem okoz és a második évben tojásfehérével deritve palaczkérettté tehető; szine inkább kevés, mint sok, azaz inkább világos, mint setét; a hol rövid metszést gyakorolnak, ott a szin megfelelőbb, a szállitást minden utóbaj nélkül nagyon jól kiállja.

Az oportó szine a világostól a legsetétebb veresig váltakozik, zamatját részben dicsérik, részben ócsárolják, illatját egy helyről a szegfűéhez hasonlitják.

Az oportót gyenge jellem nélküli bornak tartják, melynek ize gyakran fanyar, savanykás és üres, csak ritkán látjuk mint erős és testdús bort dicsérve. A szesztartalom 7·8—13·6%; a sav 0·5·2—1·00 ezredrész.

Az Australiából visszakerült oportó (az utazáskor csak 2 és fél éves,) szinét ugyan jobban megóvta, mint a Carbenet, de szintén zavaros, roszizü, tehát megromlott volt. Itt is valószinüleg ugyanazon tényező működött, mint a Carbenetnél t. i. a zsenge ifjuság és még a csekély csersav tartalom is.

Az oportó hozama tiz évi átlagban holdjára 16—22 hectoliter, miglen az eladási ár 16—20 frt között mozog hectoliterenként. Kereslet a belföldön alig fordul elő, sőt jellemző, hogy megbizható termelőink egyike azt irja: „ahhoz nem értők az általam termelt oportót mesterséges bornak tartják.

Az eltérő nézetek közül a fontosabbakat megemlitjük! Az oportó jó fekvésü homokos talajban bőven terem, tökéletes érésre jut, erős setét bort ád, és ha a veres bornak egyáltalában Erdélyben jövője van — a miben ma már kételkednünk nem lehet, akkor az oportó is meg fogja állani a maga helyét.

Ezzel azonban az oportó jó oldalai ki vannak meritve s most a panaszok következnek! Miután fája oly erősen hajt, nem mindig érik meg és korai fejlődésénél fogva sokat szenved a késői fagyoktól, továbbá bogyói is gyakran leperegnek. Szemére vetik, hogy sokszor már a tövén megeczetesedik! A termelők többsége az oportó felett pálczát tör, azonban mint korai és édes szőlőt asztali gyümölcsnek ajánlja, a minthogy tényleg sokat is használják e czélra.

Tárgyilagosan itélve, az oportó szelid, illatnélküli, kissé fád bort ád, mely többnyire hiányos szinben és csersavban és sohasem emelkedik a jó középminőségen felül. A ki pártját fogja, az a veresek közt a Welsch riesling szerepét adja neki és a minőség pótlását a mennyiségben látja. Hogy az oportónak részbeni balsikerét az agyag talaj okozza-e, a hol legtöbbször találjuk, miglen ő a homokes talajt jobb szereti? azt még alaposabban ki kell puhatolnunk.

* * *

Az előzmények után már csak kevés mondani valónk marad hátra.

A mint a részletekből latható, a felsorolt importált szőlő faj nálunk mind értékesnek mutatkozott és igy be van bizonyitva, hogy mindannyian szükebb hazánkban kitünően diszlenek, természetesen kisebb-nagyobb igényeket formálva az őket feltételező viszonyokhoz.

Az általános kérdés tehát az erdélyi borvidéken meghonositott szőlőfajok közül melyek bizonyultak be legjobbaknak, meg volna rá válaszolva, de ha e kifejezés alatt „legjobbaknak bizonyultak“, nem csak a jó diszlésnek absolut lehetőségét, hanem a gazdasági jövedelmezőséget is értjük, akkor ugyan nagy zavarban vagyunk, hogy miként osztályozzuk a felsorolt fajokat egymás mellett és után, és pedig — minden egyebektől eltekintve — már csak azért is, mert hiszen a kereslet még nincs eléggé kifejlesztve, a piacz kel vállalt, oly nagyra tartsa. E nélkül felényinek sem lehet vala urává, a mit maga elé tüzött s a következés megmutatta, mily igazolt s mily helyes vala ez önbirálat.“

4.

Csak kevés ember élete volt oly teljes egész, mint a Dickensé. Valamint teste a tövér, de egészséges érzéki élvekben s váltakozva az erők megerőltetett férfias gyakorlatában folytatta életét: szelleme is fáradhatatlanul új és új anyagot vön fel, hogy ép oly fáradhatatlanul feldolgozza s majd tisztán és kecsesen kiformálva forgalomba adja. Szive, hát, teljes világ-életében szeretet és gyülölet között hányódott, részvét és fölháborodás, lelkesedés és megvetés ellentéteiben zajgott. Ez életteljes természet számára a napok többől álltak huszonnégy óránál s a tér majd hogy nem is létezett rája nézve. S ez, elején, megkapó, elragadó — de soká nézve, ugy tetszik az embernek, mintha teste, szelleme, szive állandó akadály-versenyt futna, mintha mind gyorsabban és gyorsabban járna, az elért sebesség fölhalmozódtával; azt hisszük: az egész gépezet rendre oly szédületes gyorsaságot nyer, hogy a végén vagy légbe kell röpülnie, vagy magában megemésztődnie. Ez élet tizenöt utolsó évében, csakugyan oly gyorssá válik a menet, hogy többé nem tagadható: a szabályos, egészséges körforgás lázba ment át s a láznak tragikai végének kell lennie. A képzelem mind tüzesebben dolgozik, de szülötte már, jaj! mintha aegri somnia vana volnának! A hajsza mind veszettebb lesz, helyről-helyre, világrészből-világrészbe, az ébresztőből narcoticum lesz, a futás tart pihenés nélkül, mind lélekzetvesztettebben, a roham hanyathomlok foly az arany, az arany után — a menekvés önmaga elől mindig veszettebb. . .

(Folyt. köv.)

A „KELET“ TÁRCZAJA.

ARCZKÉPEK

III.

DICKENS KÁROLY.

3.

(Folytatás.)

S ez a részvét, a szegények iránt, volt alapja egész politikai és társadalmi világnézletének is. Merészen és lankadva küzdött „a leggonoszabb és legalacsonyabb cant: a philantrop cant fölötti cant (fráziskodás) ellen.“ Mikor barátjától, Cruikshanktól, a Hogart modorában kivitt bottle (palaczk) képét látja, melyben a részegség következményei vannak feltüntetve, bámuló megjegyzéseit e kifogással végzi: „Azonban, a dolog philosophiáját, mint tanulságot, egészen valótalannak tartom, mert, ha találó s egyszersmint eredeti is akart volna lenni, a bánaton, vagy szegénységen, vagy tudatlanságon kell vala az ivást kezdeni — valamelyiken a három közül, a melyeken rémséges alakjában csakugyan mindig kezdődik. Akkor két élü kard lett volna a rajz — de azt hiszem igen is „radicalis“ a mi jó öreg Györgyünk számára.“

Dickens nagyon is egyoldalu ezeknél s az effajta kérdéseknél s az angol aristocratia rovására igen sokat számit föl olyat is, a miről igazán nem tehet. De az embernek Angliában kellett lennie, hogy megösmerhette legyen az effajta előkellő szánalmaskodást az „emberiséget javitgató utopisták“ fölött, s névszerint a West-End jóltáplált népeinek erkölcsösködő felháborodását „a sőpredék nép erkölcstelensége“, dobzódásai, kicsapongásai sat. fölött. Ez a cant volt az, a mely Dickensből radikális demokratát csinált sőt a fenhéjázó érsekek és a képmutató „satisfaits“ esküdt ellenségévé tevé. Igy például elvből pártolta a mértékletességi egyleteket s az iszákosságot a national horror gyanánt tekintette; de egyszersmind meg is akarta magyarázni s igazolni próbálta e nemzeti vétket, változtatójára tört előidéző okainak s nem tetszelgett, a kérlelhetetlen kárhoztatásban. A magyarázatként fölhozott okai (egészségtelen bűzök, ocsmány lakások, roszul berendezett műhelyek, a hiányos világitás, rosz lég és viz) nem mindig a legtalálóbbak ugyan: a magasabb rendü tiszta, jól nevelt munkások, szellős, szép éttermeikben talán nem sokkal kevesebbet áldoznak a folyékony szellemeknek (spirits), mint az East-End's miveletlen troglodytái — de mégis igaza van, midőn azt követeli, hogy „ha oly alaposan mutogatják az érem egyik felét, a melyen a nép hibáival és vétkeivel van kiverve, annál inkább kötelességők segiteni nekünk, hogy nézzük meg a másik lapját is, a melyre nem kevésbbé hatalmasan vannak kiverve a nép fölé helyezett kormányok hibái és vétkei.“ Mint minden demokrata, ő is igen messze megy, midőn mindenért a kormányokat akarja felelőssé tenni; de épen a tulhajtás által sikerült, hogy maga politikai szerepet nem is játszva, bármely kortársánál többet segitett a szegények sorsának javitásán s a menyiyre az egyáltalán a kormányoktól telhetik.

Különben, nagyon tévednénk, ha azt hinnők, hogy Dickens radicalismusa és protestantismusa a Jacobinismusnak vagy puritanismusnak bármily kis mértékben is magán hordta volna bélyegét. Korán sem. Szeretett vigan mulatozni (a mi csak Francziaországban összeférhetetlen a jó család-apával) s London legelőkellőbb és fényüzőbb köreiben mozgott, melyekben, még ha nem lett volna is az a hires ember, a ki volt, élczei, mulattató volta, szépsége, melyet nem sajnált majdnem uracsosan divatos, de mindig izléses öltözéke által fokozni, helyet biztositottak volna számára. Dickens nagy barátja volt a divat királynak, a fél-franczia Comte d' Orsay-nek; ismerős volt Lord John Russel-lel s pajtáskodott Devonshire herczeggel s a legbizalmasabb lábon állt Brougham (mint ő nevezi Bruffon) lorddal és Lytton Bulwer lorddal; nem különben Dudley Stuart, Nugent lordokkal s sok más felvilágosodott és igénytelen aristocratával. Vegyük ezekhez a sok politicust, birát, ügyvédet, orvost, tanárt, tudóst, irót, szinészt, művészt, a kik e társasághoz tartoztak s a kik közül sokan kiváló nevet küzdöttek ki maguknak. Képzeljük csak (csupán a véletlen szerint idézek) Carlyle, Jeffrey, Mazzini, Campbell, Temyson, Kemble, Thackeray, Marryat, Lamseer — mind a legjobb hangzásu nevek, kikkel Dickens minden nap érintkezett s a kik között a rangkülönbség egészen ismeretlen egy dolog volt.

Természetesen, mégis a művészek s szinészek voltak mindig kedvenczei, trahit sua quemque voluptas; s ő is. bármennyire érdeklődött a politika iránt, mégis természeténél fogva leginkább művész volt. Amerikát is azért nem tudta soha megszeretni, mert nincs benne semmi, a mi a művészt érdekelné s viszont Olaszországgal, minden mocska, rosz kormánya, csalárdságai mellett is, művészi ingere békité ki ismételve. „A kis gyermek-házikók tisztasága — irja Svájczba érkeztekor — valóban meglepő arra nézve, a ki Olaszországból jő. De a szép olasz szokások, a lágy nyelv, a barátságos tekintet és tréfás szó gyors fölfogása, a vágy elragadó kifejezése, hogy az embernek mindenben szolgálatára lehessenek — mindezt ott hagyám tul az Alpokon. Ha ezekre gondolok, ismét csak sovárgok az ottani mocsok, tégla-padozat, kopasz falak, festetlen szobatetőzet és tört ablakok után.“ Mű-itéletei, számbavéve, hogy e téren egészen tanulmányok nélkül való volt, sokszor találók valának — ha ugyan el nem rontá a dolgot democrata, moralisaló és czélzatosan emberszereteteskedő rendszereivel. Találó szókat ejt Reynolds, Coreggio, az olajba-festés és rézmetszés felől; de ha Hogarthról, vagy az ujkori torzkép-festőkről szól, mindjárt felyülkerekedik benne a moralista s azt képzeli, a festészet arra való, hogy „az embereket megjavitsuk s megtéritsük.“ Irodalmi itéletei is izlésről tanuskodnak; látszik belőlök, hogy érti a művészet fogásait s ösztöne oly helyes, mint csak a született művészeknél található — mert élethivatását egész komolyan vette, ebben is igazi angol, s a regény-irásban valódi apostolságot látott s hivatásának betöltéséből mindenütt kiérzik az igaz emberiesség. És az eredmények, melyeket igy elért, csak megszilárdithatták e fölfogásában — gondoljunk csak az oly nagyszerü tényekre, minők az iskola-javitás érdekében folytatott agitatió, vagy az oly kisebbekre, midőn az általa megbélyegzett biró hivatalából elmozdittatott. Ennek alapján méltán támadhatott benne azaz önérzet, mely a kicsinyes irigykedőket bánthatta, de melyet az igazságos itélők nem örömest engednének el jelleméből s igy mi is csak helyeselhetjük, midőn Forster igy ir róla: „Soha sem kicsinyelte a maga munkáját s a munka, mely épen foglalkoztatá, mindig a fődolog volt előtte. De vállalkozása fontosságának — akár helyes, akár helytelen-érzete, annak a fontosságnak, melylyel másokra nézve van; hogy a hatalom, melylyel rendelkezik, sikerrel legyen alkalmazva; a nagy becs, melyet a munkálkodásának tulajdonit: még ezek nem bizonyitják az önhittséget s a maga-nagyzását. Csak kevés ember élt, a kiben e kettőből kevesebb lett volna, mint benne. Egy részét alkotta ez határozott egyéniségének, melylyel annyit vitt ki s mely abból állt, hogy a mit magára

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

lőképen biztositva. Kétségkivül még több évek következetes törekvésére lesz szükség, mig képesek leszünk a termelőknek lelkiismeretes meggyőződéssel azt mondani: ide ezt, oda azt ültessétek és fáradságtok meg lesz jutalmazva!

Egy azonban már most is elvitázhatlanul áll, t. i., hogy a Welsch riesling a legbőven termőbb és leghálásabb bor-faj, miglen a veresek közt a Carbenet csoport a legajánlatosabb — övé a jövő!

— A **képviselőház** tegnapelőtt déli 12 órakor tartott ülésén **Tisza Kálmán** miniszterelnök a következő törvényjavaslatokat terjesztett be: 1) Ő felsége udvartartásának következő 10 évi költségeiről; a pénzügyi bizottsághoz utasittatik. 2) Bosznia és Herczegovinának az 1878. évi julius 13 án kelt berlini szerződés által az osztrák-magyar monarchiára átruházott közigazgatási tekintetében szükséges intézkedésekről; előzetes tárgyalás végett az e czélra megválasztatott bizottsághoz utasittatik. 3) Uj Szeged községének Szeged szabad királyi várossal való egyesitéséről. **Szende Béla** honvédelmi miniszter két törvényjavaslatot terjeszt be, egyiket a hadsereg és hadi tengerészet hadi létszámának az 1889-ik év végeig való meghosszabbitásáról, a másikat az 1880-ik évben kiállitandó ujonczjutalék és póttartalék megállapitása tárgyában. Mindkét törvényjavaslat a véderő bizottsághoz fog utasittatni. **Rudnyánszky József** báró főrendiházi jegyző áthozza a főrendek izenetét, melynél fogva a képviselőház azon határozatához hozzájárulnak, hogy zárszámadási bizottságnak az 1873. és 1874-ben Magyar- és Horvátország közt történt leszámolások alkalmával becsuszott tévedésekről szóló jelentése az országos regnicoláris bizottsághoz utasittassék. **Máriássy Sándor** a pénzügyi bizottság előadója beterjeszti a bizottság jelentését a sugáruti épitkezésekről és a keleti vasut szelnényei beváltására való határnap meghosszabbitásáról szóló törvényjavaslatok tárgyában. — Az osztályok mellőzésével napirendre fog tüzetni.

— A **főrendiház** tegnapelőtt délelőtt 11 órakor tartott ülésén **Majláth György** elnök jelentette a főrendeknek, hogy ő felsége táviratilag köszönetet mondott a főrendiház szerencsekivánatáért, névnapja alkalmából. **Beöthy Algernon**, a képviselőház jegyzője áthozza a zárszámadási bizottságnak a képviselőházban már letárgyalt jelentését az 1877-iki leszámolás tárgyában, s a zárszámadási bizottság egy másik jelentését a Magyar- és Horvát-Szlavonországok közt 1875-ben történt leszámolásról, s az 1873. 1874-iki leszámolásnál történt tévedésekről, a képviselőház erre vonatkozó jegyzőkönyvi kivonatával együtt. Tudomásul vétetnek. Az első jelentés a pénzügyi bizottsághoz, a második pedig az országos regnicolaris bizottsághoz utasittatik előleges jelentéstétel végett.

— A **képviselőház** tegnapelőtti ülésében benyujtott törvényjavaslatok közül az egyik a véderő számát 1889-ig 800,000 főben állapitja meg; a másik a jövő évre 40,933 ujonczot és 4093 póttartalékost kér. A harmadik: a királyi udvartartás költségeit, mint eddig, 1889-ig, 4 millió 650,000 frtban állapitja meg; a negyedik Bosznia közigazgatására vonatkozik.

—

— **Miniszterválság** hire járja máris osztrák szomszédainknál. Falkenhayn gróf, az ultramontan kereskedelmi miniszter e hirek szerint átengedné helyét Wodziczky gr. galicziai tartományi marsallnak s a közlekedési tárczát Sochor, a Károly-Lajos pálya határozottan lengyelbarát igazgatója venné át.

—

— **Bismarck** nagyszabásu gazdasági tervének hozza hirét a Nordd. Allg. Zg. — E terv nem volna egyéb, mint Németország, Ausztria-Magyarország és Franciaország gazdasági egyesülése. Az idéztük félhivatalos lap szerint azonban nagy akadályok állják utját e terv megvalósitásának. A teljes vámegyesülésről alig lehet szó, — ellenben az egyesülés a vasúti tarifákra, kölcsönös jogvédelemre, az összhangzó socialisticus és ipari törvényhozásra, különösen pedig az egységes pénz- és bankrendszerre nézve kivánatos.

KÜLFÖLD.

A **kabuli csatáról**, a melyet mult héttől vivtak az angolok, a következőket jelenti a „Daily News“:

„Az ellenséget, mely nagy számmal birt, reggel 8 órakor Kabultól három (angol) mértföldnyire fedezték föl az angol csapatok. A 92. ezred sakkban tartotta azt. Az angolok támadása 11 órakor fejlődött ki Baker tábornok vezetése alatt. A meredek magaslatot, jobb szárnyunkon, két óra hosszat makacsul védelmezte az ellenség, de azután elfoglaltuk azt. A legnagyobb veszteséget a főhadiszállásnál szenvedtük, a mely 200—300 láb magas homokdombokból állt. Két órakor ro. hammal foglaltuk el azokat. Az ellenség elvesztette bátorságát, miután megkerültük jobb szárnyát, nagy veszteségeket szenvedett és a lapály felé hátrált. Az afghánok eleintén kitünő módon harczoltak. Veszteségünk körülbelől 60 emberből áll és leginkább a gurka és a 72. ezredet sujtja. 18 ágyut foglaltunk el. A harcz reggel 5 óráig tartott. A csapatok a várostól két mértföldnyire táboroznak.

—

A „Times“ okt. 9-éről jelenti Kabulból, hogy az afgánok elfutottak és cserben hagyták ágyuikat és táborszereiket. Ugyanaz nap a siahsungi sikságon helyezkedett el az angol tábor, a mely uralkodik Bala-Hissar és Kabul fölött. Baker tábornok megszállotta a jelen táborhelyeket, miután megkerülte a várost, a nélkül, hogy csak egy lövés is történt volna, ugy hogy az ellenállás tökéletesen megtörtnek tekinthető. A tudósító azt gyanitja, hogy az emir képmutató volt, mert nem lehet föltenni, hogy ne tudott volna arról, hogy állást foglalt serege Tangii Musaiban.

Ugyane lap közli Roberts tábornok proclamatióját, a melyet e hó 12-én intézett a kabuli lakossághoz, és tudatja vele, hogy békés úton vagy pedig erőszakkal elfoglalja Kabult. Roberts fölszólitja mindazokat, a kik nem vettek részt a brit követség legyilkolásában és a város fosztogatásában, hogy ha nem tudják megakadályozni azt, hogy a lázadók ne álljanak ellen a brit csapatok bevonulásának és az emir tekintélyének, vagy menjenek a brit táborba, vagy pedig másképen gondolkodjanak biztosságukról. Nevezetesen az asszonyok és a gyermekek menjenek ki Kabulból. Az angolok minden fegyveres embert ellenségnek fognak tekinteni és ugy is fognak velök bánni.

Azoknak az intézkedéseknek, a melyeket a három lázadó ezred elfogására tettünk, nem volt sikere, mert az ellenség 12 ágyunak hátrahagyásával este 10 órakor megfutott, és elcsuszott lovasságunk mellett, a mely az utóhadat képezte. Itt négy elefánt, sok öszvér és ló és egész tábori tüzérségi park esett hatalmunkba.

A kabuli irányadó kereskedők megjelentek táborunkban.

A törvényhatóságokból.

Szolnok-Dobokamegye közigazgatási bizottságának october havi rendes ülése 14-én tartatott meg.

A bizottság hivatalos tagjai teljes számban, a választott tagok csekély kivétellel mind megjelentek. Elnöklő főispán br. Banffy Dezső ur ő méltósága az ülést megnyitván, előadta azon 40 ügydarabot, melyet a mult ülés óta, sürgős voltánál fogva, saját felelősségére az illető szakelőadók meghallgatásával, elintézni szükségesnek látott: tudásul vétetett.

Az előadott darabok egyikéből értesültünk arról, hogy Czira Miksa gyógyszerész, a ki egy személyes jogu gyógyszertár nyithatásra meg ezelőtt egy évvel nyert engedélyt, e gyógytárt Kékesen — azon vidék nagy hátrányára — még maig sem nyitotta meg. Kár, hogy a közegészségügyi törvény e tekintetben hézagos és nem intézkedik az iránt, hogy ha jogosult gyógyszerész bizonyos ideig gyógytárát meg nem nyitja, mi történik akkor? mert például az iparengedély érvénye két évre szól, a kiez alatt iparát meg nem kezdi (25 §. 1872 VIII t. cz.) igazolványának érvénye megszünik és uj iparigazolványért folyamodni köteles. Jó volna, ha ez iránt pótlólag gondoskodnék a törvényhozás, hogy — teszem fel — egy év alatt a ki gyógytárra nyert jogát nem gyakorolná, szabadalmának érvénye megszünik, mert másként megtörténhetik, — a mit különben Czirától, ki e jog után testtel lélekkel járt és küzdött, sőt ahhoz egész jövőjét kötötte, nem várnánk és fel sem tesszük, — hogy egy jogosult, gyógytárát évekig sem nyitja meg, elvárja az utat merőben attól, hogy e jog egymásnak adományoztathassék.

Horváth István székvárosi polgármester az 500 frt. pénzbirságon és 20 frt. eljárási költség megtéritésén elmarasztaló fegyelmi határozatot megfellebbezvén: a belügyminiszteriumhoz felterjesztetett.

Elvi jelentőségü oly kérdés merült fel, mely eddigelé a közigazgatási bizottságok szervezése óta elő nem fordult. Ugyanis egyik bizottsági tag, a ki az ülésre nem jöhetett, egy másik megjelent tagtársa által szóval jelentette be az ülésről kimaradását; határozatba ment, hogy ez uttal kivételesen tudásul zétetik ugyan az igazolt kimaradás, beiratik azonban az irásos jelenrés utólagosan, és jövőben az igazolás — ha utólagosan is — tekintettel arra, hogy ezek iratszerüleg nyilvántartatnak, csak irásban tehető meg.

Még egy észrevételünk van a hivatalos vadászatokra nézve. A kártékony vadállatok Gosztillán szörnyüen garázdálkodván, a nagyilondai járás szolgabirája ez iránt jelentést tett még a mult hóban, mely jelentés közigazgatói bizottságunk mai ülése elé került, hol is annak a belügyminiszter ur elő való terjesztése határoztatott, mivel a törvény értelmében ily hivatalos vadászatokra csak is a minister adhat engedélyt. Ha az engedély megérkezik, a főispán kitűzi a vadászat megtartása végett a napokat s meghivja arra a megye területén fegyverrel biró minden egyes embert

Ebből láthatólag csak két hó mulva fognak a kártékony vadak üldöztetni, mely idő alatt ki tudja hányadik határban, vagy melyik országrészben folytatják pusztitásaikat. Nem volna-e tehát czélszerü és kivánatos, hogy ily engedélyek adására a főispán jogosittassék fel? beláthatja mindenki, hogy igen is czélszerü és ohajtandó volna a törvény e tekintetbeni módositása. Nem kellene mindent centralisálni, sok oly sürgős ügy van, a melynek elintézésére a főispán feljogositható volna, hisz ő ugy is a kormány bizalmából áll a megye élén, miért ne lehetne — ha már csak az ügy gye élén, miért ne lehetne — ha már csak az ügy gyorsitása szempontjából is — feljogositani a főispánt arra, hogy mihelyt a kártékony vadak garázdálkodásairól jelentést vesz, a hivatalos vadászatot önhatáskörileg azonnal intézkedhessék. Nem szégyen a tévedést — a közügy érdekében — helyre hozni; a törvény ily értelemben való módositása által a nagy közönségnek hasznos szolgálat tétethetnék.

Ennek utánna főispán ur bemutatta az uj tanfelügyelőt Vezekényi Horváth Zsigmond urat, megemlékezvén ő méltósága az eltávozott tanfelügyelő Kemény Mihályról, — a ki rokonszenves vonzalommal fűzte magához társadalmi téren is közönségünket, — azon óhaját fejezte ki: vajha uj tanfelügyelőnk szintén ez uton haladva, mindnyájunk becsülésével és tiszteletével találkozva, hivatalán kivül — társadalmunkban is — törekvéseinkben, előhaladásunkra közremüködni szivesked jék. Éljenekkel fogadtatott. Előadta ezután tanfelügyelő úr a kezén levő ügydarabokat havi jelentésében felhozta, hogy pár heti itt léte alatt megtekintette a deési és szamosujvári iskolákat és ezekről elismerőleg nyilatkozott, sajnosan emlitette fel a felekezeti iskolákat, hol az iskolázás még el sem kezdődött, mert a gyermekek gazdászatra és barmok őrzésére használtatnak, végül felemlitvén, hogy egész erejét a tanügynek s megyénk más tekintetekben is megkezdett előrehaladásában és felvirágzásában való közremüködése általi fáradozásoknak szentelendi; ismételten megéljeneztetett.

A tanfelügyelői áliás az, melytől sok szépet várunk, a tan- és népnevelés ügye hivatalos ügykörén kivül a társadalmi miveltséget ápoló oly intézmények pártolását is, melytől tanitóink és tanitónőink eddigelő — nem tudni minő téves felfogásokból — egészen visszavonultak.

A közmunka hűtlen összeirása által elkövetett fegyelmi vétségért Kreuczer Johán falusbiró 50 frtig büntettetett.

A kir. adófelügyelő jelentéséből sajnosan tapasztaltuk, hogy a mult hóban 36 ezer forinttal folyt kevesebb adó be, mint a mult hó szeptember havában, mi okból megyeszerte állami végrehajtások alkalmaztatnak. Ez alkalomból — főispán ur inditványa folytán — meghagyatott az adófelügyelőnek, hogy a kiküldött adóvégrehajtásokat a szolgabiráknak nevezze meg, mit az adófelügyelő ur tenni meg is igért. Ezuttal 7541 frt 54 kr. a mult hóban bejelentett elemi károk folytán eddigelé tehát mintegy 12 ezer frt adóleirás eszközöltetett. Van oly község is, a hol az idei egész földadót le kellett irni, rémitő képe az inségnek, mely népünket helyenként fenyegeti, több helyt már a mindennapi kenyér is hiányzik, — önként érthető tehát, hogy az adóvégrehajtás az elemi károk által sulytott községek kiméléséval rendeltetett el.

Az alispán beterjesztvén a Deésen alól levő szamosi malomgátak megvizsgálására kiküldött bizottság munkálatát: határozathozatala végett a megye novemberi rendkivüli közgyülése elé fog terjesztetni.

Jelentvén továbbá az alispán, hogy a csákigorbói és szamosujvári járások szolgabiróinak, valamint az ezen járásbeli körjegyzők irodáit megvizsgálta s hogy a szolgabirák ügykezelését teljes rendben találta, a körjegyzőknél tapasztalt szabálytalanságok pótlása iránt szigoruan intézkedett: tudásul vétetett. Felemlitendőnek tartjuk, miszerint a Bercs Ilyés körjegyző irodáját dicséretes rendben találván, elismerését a szolgabiró utján nyilvánittatni rendelte.

Ezzel az ülés véget érvén, főispán ur azt feloszlatta. r. r.

Lapszemle.

A „Hon“-ban Jókai a rossz év és annak orvoslásáról ir. Ezelőtt tizenhárom évvel — mond — egy éjszaka elfagyott minden, a mi csak zöld volt. Jól emlékezem még arra a szép májusnapi reggelre, a mikor az országházban a képviselők kézről-kézre adták a mustrának felhozott repczét, buzát, rozsot: a miket mind tejében ért a 4 fok minus; fekete volt belül mind. Még hátrább, ezelőtt tizenhat esztendővel, mikor január elsejétől augusztus 20-káig le nem esett egy talpalatnyi hó, egy kanálnyi eső az égből: Magyarország kilencztizedrészén ki nem kelt a vetés, láttunk kenyeret fürészporból és lapulevélből sütve, a mikor milliói a magyar lakosoknak ott hagyták városaikat, befalazott ajtaju házaikat. Azért hoztam elő e három fokozatos csapást, hogy a függetlenségi párt „actióra“ felhivó nyilatkozatát illustráljam vele: s különösen Mocsárynak azt az állitását, hogy az idei inség sulyosabb az 1863-ikinál. A jelen évinél nagyobb inségek voltak már ez országon. Ha a szélsőbal az „actió“ alatt az országosan meginditandó ingyen segélyezést értenék; ezt legalább is időnkivülinek találom. Én részemről egész éven át hat földmunkásnak adok dolgot, (olyan munkát, a mit halaszthatnék más évekre) elég jó napszám mellett; — hanem dologtalan munkabiró emberek számára kiosztani valo pénzém nincsen. Ha pediglen sub titulo „segitsünk az inségesen!“ olyan „actiót“ terveznének a tisztelt honfiak és honleányok, a mi szerint jótékony bazárok, közvacsorák és bálok stratagémáival előbb szabó, masamód által, azután pedig ellenállhatlan szép szemek által engedjük magunkat kiraboltatni, az ilyen actióhoz való passzómat eltagadom: inkább vessék ki, mi esik rám a virtualis tiszta jövedelemből? megadom muzsikaszó és pezsgő nélkül. Vagy ujra meginditani a meddő vitát: indirect adók elengedéséről, moratoriumról, vasutak államköltségen kiépitéséről, a mire akkori actióját alapitotta? — Bizunk benne, hogy köztük is többségben lesznek a józan eszü hazafiak.

A „**Pesti Napló**“ szerint borzasztó törvényjavaslat az, melyet Tisza Kálmán Bosznia és Herczegovina közigazgatásáról benyujtott. — Igy csak a legalsó fokra sülyedt politikai elvtelenség tud cselekedni. A törvényjavaslat, mely előttünk fekszik, egy közjogi monstrum. — Minden aggodalmaink, melyeket a dualisticus alkotmány, az 1867-ki kiegyezés sértetlensége szempontjából a bosnyák foglalás ellen felhoztunk, egyszerre igazolva vannak e törvényjavaslatban. Tisza Kálmán kezében az alkotmány forma, tartalom nélkül: ép test, melyből egy méregkeverő a lelket kiölte. — Ilyen czudar törvényjavaslat 1867. óta még nem feküdt a ház asztalán. Ne épitsetek Deáknak mauzoleumot; épitsetek börtönt és temessétek oda Tisza Kálmánt.

Az „**Egyetértés**“ szerint az igaz, hogy Tisza Kálmánban nem csalódtunk. Legalább az utóbbi négy-öt év alatt nem csalódtunk. Igérte ő, hét esztendőn keresztül igérte ő, hogy a közös ügyek alkatmányát, a delegationak veszélyes intézményét meg fogja változtatni. — Hát hiszen az igaz, hogy a kard nem törött el, hanem meghajolni igen jó megtanult. A közös ügyek alkotmányát megváltoztatja és teszi az egységes ügyek alkotmányává. A delegatiót is megváltoztatja és teszi azt valamely egységes birodalomnak parlamentjévé. — E jelszóra készült már a bosnyák közigazgatási uj törvényjavaslat. Ha ez sikerül: egy-két év mulva következik sok minden egyéb is. — Hiszen a törvényjavaslattal egyidejüleg adta be azt a másikat is, melyben a katonaság létszámát ujabb tiz évre megint csak nyolczszázezer főben fogják megállapitani. Ez is egyik biztos mód: koldussá és erőtlenné tenni a nemzetet. E törvényjavaslat felségesen illik a bosnyák javaslathoz: — mindakettő pedig felségesen illik Tisza Kálmánhoz.

Az „**Ellenőr**“ szerint: Oly két nagy és örökös belvillongásairól **hires** tartományban mint Bosznia és Herczegovina, a kormányzást nem hagyhattuk a porta gyenge és fegyelem tartására képtelen kezében. A Balkán-félsziget békéje és csapataink biztossága követelte, hogy átvegyük a két provincia polgári igazgatását is. Mivel pedig megszálló csapataink tartása a monarchiának pénzébe kerül, s a török kormánytól kárpótlást nem nyerhetnénk, kezünkbe kellett venni Bosznia és Herczegovina pénzügyi igazgatását is. Ha arról volna szó, hogy Bosznia és Herczegovina a monarchiába bekebeleztessék, akkor nagy közjogi vita támadhatna. A kérdés megoldása első sorban azon fordulna meg: a monarchia egyik vagy másik feléhez csatoltassék-e, vagy közös tarománynyá legyen? A berlini szerződés erejénél fogva nincs egyénre jogunk, mint csak ideiglenes megszállásra és kormányzásra. Ha ezen fulmennénk, összeütközésbe jönnénk Európa akaratával, sem annexiora, sem öröktartamu megszállásra. Ezt az ideiglenes állapotot szabályozza a benyujtott törvényjavaslat. Szabályozza, mint mondtuk, a közjogi viszonyoknak megfelelőleg, különválasztva a két balkáni tartomány kormányzata tekintetében a mi a közös ügyre és a két parliament hatáskörébe tartozik. Bosnia és Herczegovina ideiglenes kormányzása sem levén egyéb, mint külügyi actiónk folytatása, természetes, hogy ez a közös kormány hatáskörébe tartozik. A magyar kormánynak azonban az 1867; 12. t. cz. alapján törvényes joga van hozzá, hogy befolyjon e két tartomány kormányzására, s igy a magyar törvényhozás, melynek a miniszterek felelősök, szintén befolyást gyakorolhat a két tartománynak még közigazgatásása is.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. okt. 17.

— **A király vadászatai**. A király tegnapelőtt alig hogy megérkezett Gödöllőre, himszarvas vadászatra sietett. E sietség azért történt, mert a tegnapelőtti nappal a himszarvas vadászatának évadja lejárt, a mennyiben ezeket oktober 15-ike után nem szabad üldözni. A király a jelen vadászati idényben oly szerencsével járt vad után, hogy sikerült egy pompás tizenhat águ agancscsal diszitett himszarvast is elejtenie. A tegnapi nappal (okt. 16) kezdetét vette a szalonkavadászat. Szalonka az idén Gödöllő környékén a vadászati rayonban igen nagy számmal mutatkozik.

— A „**király nevében**“, Schweitzer vigjátéka, tegnap — octob 16. — másodszor került szinre. A darabról magáról már szólottunk a première alkalmával. A tegnapi, második előadás gyöngébb volt az elsőnél. Csodálatra méltó tünemény a mi szinházunknál, a mihez alig lehet megtalálni a kulcsot, hogy az uj darabok előadása rendesen gondosabb, élénkebb, egyszóval sikerültebb, mint a második, harmadik. A tegnapi is csak ugy döczögött, mintha nem második, nem is első, hanem az elsőnek is csak a próbája lett volna. A szereplők mindenik csak kapkodott ide-oda s az egész csak oiyan képet mutatott, mintha nem is tartottak volna belőle próbát. Persze azért voltak kivételes részletek, s a közreműködők közül is Gabányi, Bokodi, Demidor, Békesi Irma és Kéler Ilona dicséretesen megoldották feladatukat. Szombathelyi már ma tulságokba csapongott; az öreg marquis nevetséges alak ugyan az ő szorongatott pozicziójában s derült éget kelt a nézőben; de nem öreg bohócz, ki szántszándékkal és öntudatosan kaczagtatta magát Szombathelyiben több a humor és alakitó teketség, semhogy a pojáczáskodás gyerekes és izetlen eszközeire szorulna. Halmainak furcsa fogalma lehet a királyról, mikor olyan miserabilis liberiát ölt magára, hogy a fényes udvari környezetben ugy jelenik meg, mint valamelyik udvaronczának lovásza. Külsőségekre is gondot kell forditani, mert különben oda az illusió.

— **Az erdélyi** rom. hath. statusgyülést Fogarassy püspök f. évi nov. hó 19-ére Gyulafejérvárra hivta össze. A gyülés tárgyai lesznek: A gyülés s az igazgató tanács világi elnökének megválasztása. Az erdélyi rom. hath. elemi iskolai alap növelésére megkezdett s folytatandó gyüjtés módozatainak megbeszélése s megállapitása. Az igazgató tanács jelentése. Az igazgatótanácsból kilépő tagok helyére ujaknak választása.

— **Tisztelettel** fölkérem „Az élet szinfalai és a szinpad coulissái“ czimü könyv t. ivtartóit, hogy a kezöknél levő fölhivási iveket a begyült előfizetési pénzzel együtt **folyó hó 20.** napjára hozzám beküldeni sziveskedjenek, miután a nyomandó példányok számát a begyült előfizetési összeg határozza meg. Kolozsvár, october 16. **Mátrai.**

— **A mult** héten (oct. 5-től 11-ig) ismét csak két dyphteritis haláleset fordult elő az egész városban. Egyébaránt a halottak összes száma is e héten csak 13 volt (6 férfi és 7 nő); ellenben ugyancsak a mult héten 18 gyermek született élve az egész városban, még pedig 12 fiu és 6 leány.

— **A „Kolozsvári Dalkör“** ez évi IV-ik rendes dalestélyét jövő november hó 9-én a redoutte termeiben fogja megtartani. Kolozsvár, 1879. oct. 16. Az igazg. választ. nevében: **Fejér Antal**, e. i. h. titkár.

— **A „kolozsvári kör“** 1879. évi oct. hó 26-án azaz: **vasárnap** d. u. 3 órakor, saját helyiségében évi rendes **közgyülést** tart, melyre a tagok tisztelettel meghivatnak. A közgyülés tárgyai: a.) elnöki megnyitó; b.) a választmánynak mult évi működéséről szóló jelentése; c,) a számadás vizsgáló bizottság jelentése; d.) az 1879—80 évi költségvetés megállitása, s ezzel kapcsolatos inditványok; e.) a jövő évi számadások felülvizsgálására egy 3 tagu bizottság kinevezése; f.) tisztválasztás, azaz: elnök, alelnök, titkár, háznagy, pénztárnok, jegyző, ügyvéd, s 24 választmányi tagnak titkos szavazás utján leendő megválasztása. A „kolozsvári kör“ igazgató választmányának 1879. évi oct. hó 15-én tartott üléséből. **Korbuly Bogdán**, elnök. Dr. **Szentkirályi Gyula**, jegyző.

— **Egy épen oly** hirtelen, mint váratlan halál hire járta be a várost: a Himmelstein Mór-é, kit tegnapelőtt este szivszélhüdés ért, amint szokása szerint ezuttal is üzleti irodájában dolgozott egyedül. Himmelstein, kiben nagyszámu családja gondos, munkás családfőt veszitett, tevékeny üzletember és vállalkozó volt, ki első rendezett be Kolozsvártt egy nagyobbszerü kávéházat, Orbán József csége alatti látogatott üzletet. A család gyászjelentése igy szól: Már özvegy Himmelstein Mórné született Puskás Mária, a maga és gyermekei: Himmelstein Róza, férje Orban József gyermekeik: Mária, Ilona, Róza, Gábriella és József; Himmelstein József, neje Erőskövi Vilma és gyermekök Ilona; Himmelstein Lajos, ifj. Himmelstein Mór, neje Eibenschütz Mária, gyermekeik: Nándor és Mór; a megboldogultnak testvére özv. Hirschné szül. Himmelstein Sára, gyermekei: Róza, József, Herman, Berta és Eszter; ugy minden közeli és távolabbi rokon nevében a sziv legmélyebb fájdalmával tudatja, hogy forrón szeretett áldott jó férje, gyermekeinek kipótolhatatlan édes atyja, hű após, gyöngéd rokon, nagyatya és embertisztelő barát **Himmelstein Mór**, folyó év october hó 15-én éjjel 11 órakor, életének 53-ik, böldog házassága 34-ik évében, szivszélhüdés következtében megszünt élni. Hült tetemei folyó hó 17-én délután 4 órakor fognak, a róm. kath. szertartás szerint, Szénutsza 1. számu szállásáról a közös sirkertbe kikisértetni és örök nyugalomra elhelyeztetni, lelkéért pedig az engesztelő szt. miseáldozatok f. hó 18-án d. e. 10 órakor fognak a piaczi anyatemplomban az egek urának bemutattni, mely mindkét végtiszteségtételre minden rokonok, barátok és ösmerősök szomoruan meghivatnak. Béke a kiszenvedett porokon!

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

— **Necrolog**. Szentmiklósy Julia, férjezett Nagy L. Ferenczné, növelt leánya az elhunytnak, ugy testvérei Ágotha Róza, férjezett Száva Lajosné és gyermekei; Ágotha Eszter, férjezett Ajtay Péterné és gyermekei; valamint minden rokonok és jó barátok nevében fájdalomdult kebellel tudatják, hogy a feledhetlen jó növelőanya, testvér, nagynéne, a szegények és ügyefogyottak nemes gyámola, a lelkes honleány sárospataki özv. Pataky Miklósné, székely-udvarhelyi Ágotha Anna, élete 44-ik, özvegysége 4-ik évében, folyó év oct. 6-án, reggeli 6 órakor, Budapesten, hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. Nyugodjék csendesen!

— **Másodvirágzás**. Kolozsvárt a felsőszénutczában egy borostyánfa a legszebb virágzásnak indult, a mint mult heti télies hideg után ezen a héten ismét bemelegedett az idő. Ez a szép idő különben nemcsak ennek a bátor borostyánfának csinált örömet; a szőllős gazdák is nagy köszönettel tartoznak neki, mert már most legalább tisztességesen be lehet takaritni az áldást.

— **A külföldi szakértők** véleménye a Tisza- és Duna-szabályozásról még mindig nincs közzé téve. A Szeg. Napló e vélemény főbb elveiről következő ismertetést ad: „A külföldi szakértők véleménye a tiszaszabályozási rendszerben hibáztatja azt hogy a folyamot ártereitől megfosztották, s szük töltések közé szoritották. A folyamnak árterei részben visszaadandók s töltései a parttól kellő távolságra hátra áthelyezendők. A mi pedig a Duna-szabályozást illeti, azt teljesen elhibázottnak tekintik, s arra nézve gyökeres reformokat javasolnak azon irányban, melyet Mihálik Hunfalvi János, Stefanovits és több jeles szakférfiu ajánlott.

— **Rejtélyes gyilkosság**. Martonvásáron a mult szerdán az uradalmi park mellett egy ismeretlen férfi holttestet találtak. A test arcza és melle egészen el volt égetve, ugy, hogy arczvonásai nem voltak kivehetők. Testét tisztességes fekete ruha, s finom fehérnemű födte, a mi arra mutat, hogy az illető a jobb sorsuak közé tartozott; e mellett tanuskodik az a körülmény is, hogy a szerencsétlennek épen maradt bal keze nem viseli magán a nehezebb munka nyomait. A holttest már napok óta ott fekhetett a park mellett, mert midőn megtalálták, már az enyészet meglehetősen jelentkezett rajta. — A hivatalos bonczolás megejtetvén, constatáltatott, hogy itt gyilkossági eset forog fenn. A szerencsétlen megfojtás által öletett meg, s gyilkosai csak azután égették el arczát, nyilván azzal a czélzattal, hogy rá ne lehessen ismerni. A test Martonvásárt eltemettetett s a rejtélyes ügyben megindították a nyomozást; ez azonban, — még eddig elő e gyilkosságból nem birt semmit kideriteni. — A meggyilkolt arról a vidékről való nem volt, mert onnét ilyenforma ember mostanában el nem tünt, s nagyon hihető, hogy már megölve vitték oda, s a közeli országutról dobták le a park mellé. A holttest arczának és mellének már akkor összeégetve kellett lenni, mivel ott, a hol megtalálták, tűzrakásnak vagy hamunak nyoma sem volt.

— **Rejtélyes elfogatások** hire érkezik Konstantinnápolyból. Titkos politikai ügynök jelent meg éjjel egy Haggiar nevü gazdag örménynél, elvezette őt a csillagkioszk egy melléképületébe, hol az összeesküvési bizottság elején állitva. E férfi rokonságban van egy másik — Alloverdi nevü — gazdag örménynyel, az államtanács és az u. n. bevételi bizottság tagjával, s egykor meghitt embere és magántitkára volt Murad szultánnak. Valószinüleg az compromittálta, hogy nyilvános helyen dicsérőleg nyilatkozott a nevezett szultánról. A rendőrség azt is megtudta, hogy Haggiar szabadkőmüves Murád szultánnal együtt, ki 1867-diki párisi tartózkodása alkalmával vétetett fel egy „páboly"-ba. Ezen alkalmat felhasználta a rendőrség arra, hogy 26 más egyént is elfogjon, a kik szintén szabadkőmüvesek s Murad előnyére forralt összeesküvésben való részességgel vádolvák.

— **Megható** esetet jelentenek a bécsi lapok. Mult szombaton Jilka nevü — a rotundában alkalmazott — szolga haza akart térni lakására, de utközben nagyon rosszul lett s felkért egy bérkocsist, szállitsa őt haza. A kocsis megsajnálta a szegény embert s hajlandó volt ingyen lakásáig vinni őt. Midőn megérkeztek, kinyitá a kocsi ajtaját, s halva találta emberét. A holttestet felvitték lakására, ahol kilencz gyermek várta az apát, ki nekik kenyeret volt hozandó. Leirhatlan javeszéklésben törtek ki a szerencsétlenek a holttest láttára. Még e jajveszéklésnél is inkább megrázta a házban lakó feleket az előttünk feltárult kép. A lakás butorzata egy régi matrácz volt, melyen öt gyermek aludt, s egy szalmával megtöltött gyermekágy, mely négy gyermeknek volt fekhelye. Az egyetlen ágynémü nélküli ágyon az atya holtja feküdt. Egyéb butor nem volt látható, a gyermekeknek se fehérnéműjök, se lábbelijök, se egy falat kenyerük nem volt. A legidősebb leány 15 éves, ő gondoskodott anyjuk halála óta a háztartásról, ha az apa nehány krajczárt haza hozott. Most már ez a nehány krajczár is hiányzott A házban csak szegények vannak ugyan, de mégis elhatározták, hogy gondoskodnak a szerencsétlen árvákról s felváltva főznek nekik, mig a község vagy emberbarátok könyörülnek rajtuk. Egy lakó a szomszédos kávéházak egyikében egy gyüjtést rendezett az oly végtelen nyomorban hátramaradt kilencz árva számára.

— **Testvér testvér ellen**. Gladstone a volt liberális angol kormányelnök bátyja, sir Thomas Gladstone a napokban elnökölt egy Stonehavenben tartott conservativ választógyülésen s ez alkalommal élesen megtámadta a liberalisokat. Megjegyzé a többek közt, hogy ha — a mitől isten óvjon — a liberálisok ismét kormányra jutnának, az ország elé mindenféle balga, speculativ javaslat terjesztetnék, melyekkel már torkig jól lakott az ország, midőn az előbbi kormányt, (melynek szóló testvére volt a feje) mellőzte. S a sajtó lármás részének minden kérkedése daczára szóló azt hiszi, hogy a választás napján a jelenlegi konservativ kormány ismét részesülni fog a nemzet támogatásában.

— **Cetevajo a fogságban**. A zulu király magaviseletéről Londonba érkezett hirek nem érdektelenek. Mint lord Gifford hiszi, a királyt egyáltalán nem fogbatták volna el, ha ez erdejéből ki nem jön; a mikor aztán nem hagytak neki többé nyugtot, hanem folyton sarkában voltak. A fogságban méltósággal s királyi öntudattal viseli magát. Csak mikor a tenger nagy hullámokat vetett, önuralmát akkor vesztette el a hajón. A tengeri betegség és a hajó mozgása uj volt a zuluknak. Nagyon aggódtak s semmi szin alatt sem akartak egyenest járni, hanem négykézláb mászkáltak. A hajóra vitt fényképező készülék is bizalmatlanságot s aggályt keltett eleinte a fogoly királyban; de csakhamar megnyugodott, midőn a kép elkészült s látta, hogy azért neki nem lett semmi baja. Feleségei csinos, mintegy 20 éves asszonyok, csak akkor hagyták magukat lefényképeztetni, mikor Cetevájo nyers hangon rájok parancsolt. — A királynak nagy örömet szerzett az európai ruházat fölvétele, melyet a hajó kapitánya Poole kölcsönzött neki. Különösen tetszett neki a cylinder-kalap. Poole vezetése mellett nem csekély tehetséget mutatott az irás megtanulásában. Hogy a királylyal az angolok mit fognak csinálni, arról még nem hallani bizonyosat.

— **Buenos-Ayresi** zavargások. Az Angló-Brazilián Times szerint mult augusztus hó 26-án nagy zavargás tört ki Buenos-Ayresben, melynek czélja volt Roca tábornokot, az elnöki választásoknál a buenos-ayresi kormányzó versenytársát meggyilkolni. A mondott nap estéjén, mig a congressus üléseit tartotta, kámzsába burkolt, gyanus kinézésü embereket lehetett az ülésterem ajtai előtt őgyelegni látni. Az ülés végén ezek zugni kezdtek, s fenyegették Roca tábornokot, a hadügyministert, s Tejedort, a kormányzót éltették. Roca tbrnok emberei hasonló hevességgel válaszoltak, végre összekaptak a Tejedor-pártiakkal, miközben több revolverlövést is váltottak. A hadügyminiszter s Quiantana az ülésteremből észrevétlenül haza osonhattak, de két más minisztert fölismertek, épen mikor kocsiba szálltak, s körülvették őket. Egyik zavargó a lovak fejére ütött, egy másik a kocsis ülőhelyére szökött fel. A megbokrosodott lovak azonban a kocsit a két zavargóval s a miniszterekkel együtt keresztül ragadták a tömegen. A zavargás alatt a congressus három más tagja is megsebesült.

— **Pör** Mahomed szakállának egy szála miatt. A „Times of India" szerint Madrasban különös pör dőlt el a napokban, melynek kimenetele az ottani muzulmán lakosságot a legnagyobb izgalomban tartotta. Egy drága ereklye őrizéséről volt szó, Mahomed szakállának egy száláról, melyet aussaree shariff név alatt egyik madrasi mecsetben őriztek, s mely India mahomedánjai szemében a legnagyobb tisztelet tárgya. Ez ereklye megtekintésére ezrével zarándokolnak a jámbor hinduk minden tartományból, s az indiai angolkormány egy nábob hagyatékából havonként 120 frankot utalványoz az ereklye őrének. A legutóbbi őr elhunyta után hatan pályáztak e nevezetes állomásra, melyet a zarándokok igen jövedelmezővé tesznek. Hosszu tanácskozás után hármat visszautasitottak. A megmaradt három versenyző közt a madrasi nagy biróság következőképen tett igazságot: Az első pályázót, egy nőt visszautasitottak, mint a ki nem alkalmas vallási hivatalok viselésére. A másik kettő testvér volt; a nagybiróság az assaree sharif őrzését az öregebbre bizta oly föltétel alatt, hogy a zarándokok adományain öcscsével s az elutasitott asszonynyal egyformán osztozzék, a havi 120 frk pedig egyedül őt illeti.

— **Orosz** Ubryk Borbála. E hó 5-én a saratovi rendőrség nagy bűnténynek jutott nyomára. Egy ház pinczéjében teljesen mezitelen, sebekkel boritott leányt találtak. A szerencsétlen oly gyenge volt, hogy nem birt felkelni. Könyökén és térdein a csontok kilátszanak, hátáról a hus darabokban lógott. Haja egészen kihullott; beszélni nem tudott, csak morgott, mint a kutya. A leányt egy milliomos nagybátyja zárta el mar három éve örökségi okokból, s csak kenyérhulladékokkal táplálta. Az embertelen nagybátyát elfogták. Kétszázezer rubelt igért a biráknak, ha szabadon bocsátják.

— **Muszka betegség**. A Kaukázusban valami új betegség merült fel mostanában, a mely még Európában eddig soha sem jött elő, s a mely az orvosi tudomány előtt teljesen ismeretlen. A betegség lefolyása rendkivül gyors, s az eddig észlelt esetek még mind halállal végződtek. Tifliszben ez évi szept. 3-án constatálták hivatalosan az első ilynemü betegséget, s már szeptember 16-ig 22 ember halt meg benne. A külső symptomák a következőleg folynak le: A beteg kezdetben egyes testrészein erős viszketést érez, keze megveresül, s apró fekélyek mutatkoznak rajta. E sebek eleinte igen jelentéktelenek, de oly gyorsan nőnek, hogy néhány óra mulva az egész test feldagadt alaktalan tömeggé lesz. A fekélyek erre felfakadnak, s sárgás ragadós genyt választanak ki. A bőr ezután megkékül, s a betegnél beáll a halálküzdelem, Az orosz orvosok által e sebek ellen eddig alkalmazott szerek mind hatástalanok voltak.

— **Az elhunyt** Napoleon herczeg vagyona. A zuluk fegyvere alatt elesett Napoleon végrendeletének kihirdetésekor a császári ház bizalmas emberei, hit alatt erősitették, hogy a herczeg ingó vagyona hatvanezer font sterlingen alól esőnek becsültetett. Érdekes most a herczegnek és az excsászárnénak vagyoni állapotáról egy korábban megjelent kimutatás főbb adatait elősorolni. Mikor hire járt, hogy Eugenia ex-császárné Thyra dán királyi herczegnő kezét szeretné fia számára megnyerni, akkor egyszersmind azt is beszélték, hogy Napoleon herczegnek nincs elég vagyona egy királyi herczegnőt megillető udvartartásához. E hirek következtében párisi lapok adatokat közöltek a Napoleon-család vagyonáról A. Renál aláirással, mely név alatt Leonce Dupont, az egykor bonapartista, most köztársasági képviselő rejlik. E szerint Napoleon Lajos herczeg évi jövedelme csak 40,000 forint volt, a Bacciochi herczegnő által neki hagyományozott Vientini féle jószágból, Görz mellett. A herczegnő Bretagneban is hagyott neki birtokot, de az annyira tul volt terhelve követelésekkel, hogy abból a herczeg nem kapott semmit. III. Napoleon 1866-ban végrendeletet tett, s akkor állt hatalmának tetőpontján. A császárnénál hagyta Aranemberget s az Elységet, mint özvegyi lakot; fiáról azonban nem gondoskodott, mert hitte, hogy a trónt ráhagyhatja. A császárné vagyonát is átalában tulbecsülik. Eugenia privát vagyonát a bonapartista párt czéljaira nagyon sokszor igénybe vették s jövedelmeit tetemesen fogyasztották. A Hocquard jegyzőnél 1873 január 13-án felbontott végrendeletben Napoleon 120.000 franknyi rentet hagyott nejének a bolognai Mezzola uradalomból, mely szintén a Bacciochi-féle hagyatékból származott. — Ezenkivül 2.800,000 franknyi értékü gyémánt jutott részére. A Rue de l'Elysée-ben fekvő házakért, noha sok részben Alba herczeg adósságai fedezetéül sulyosan voltak terhelve, Hirsch báró két milliót adott, a mi 100,000 frank évi rente-nak felel meg. Ezenkivül bir a császárné 80.000 franknyi rentet, melyet a császár 1872-ben a milliard kölcsönbe fektetett. Ebből áll kizárólag a császárné évi jövedelme, minthogy a Pierrefonds kastély és fontainebleani khinai muzeumra eddig hasztalan érvényessitte jogát. — A császárné, mikor fia házassági tervét forgatta 300.000 franknyi rentet akart fiának adni háztartási költségekre.

— **Kerestetik** egy fiatal ember, ki tisztán, helyesen és gyorsan tud irni, naponként egy órai alkalmazásra. Ajánlatok kizárólag levélben szerkesztőségünkhöz intézendők.

CSARNOK.

A PÁRISI ÉLETBŐL.

A FIATAL ROKON.

— Rajz. —

Bourienne Róza megirta nagynénjének, hogy ebédre Haievivé-be érkeznek; a fiata asszony azt hitte, hogy ez eljárása által kissé megkönnyiti unoka fivérére, Alfrédra nézve, az első találkozást; és nagyon komolyan s nem minden félelem nélkül kérdezte magától, vajon milyen arczot fog a szegény fiuölteni, midőn, mint asszonyt fogja őt megpillantani.

Róza férjhez menetele óta sokkal többet tart magáról, mint azelőtt, s ugy tetszik neki, hogy ahoz a nagy becshez képest, melyben azóta az emberek tartják, némi szomoru bánkodás sujtja mindazokat, kikben egykor szenvedélyt volt képes ébreszteni! Teljesen megvan a felől győződve, hogy Alfrédet megsoványkozva s mély buskomolyságba merülve, fogja találni, s felteszi magában, hogy cseppet sem lesz kaczér, hogy nem fogja még jobban fokozni bánatát, s hogy mint nagyon komoly meggondoló nő fogja magát viselni vele szemben.

Róza szive nagyot dobban, a mint a vaggon ablakából megpillantja nagy bátyja kocsiját, mely Haievive-be volt őket viendő; vigan szállt ki a kupéból, uj méltóságának teljes öntudatában, hogy férfiuval jelenik meg ott, hol az embert kis kora óta ismerik, minő öröm, minő dicsőség! E varázsszó „asszonyom" roppant tiszteletet parancsolóan hangzik; minden perczben oszt is az asszonyka erre amarra parancsokat, hogy hallhassa annak a jó öreg Párfaitnak-nak ajkairól, ki mint kis gyermeket eleget hordozta őt karjain, a mint büszkén feleli neki: „Igen grófnő, igen asszonyom."

A kis ut, mely elválasztja P . . .-t Haievive-től, mintha csak nehány percznyi időt venne igénybe. Róza, kezét férjébe nyugtatva, minden utó gondolat nélkül élvezi a falusi est csöndjét; az ég, a mező a körülte elterülő zöldség, a kakasok kukorékolása, minden oly varázsszerüen tünik jól előtte.

Végre a ház elé érnek, a folyosón egész sereg nép mozog és igyekszik közelébe jutni, üdvözletekkel s szerencsekivánatokkal halmozva el az ujan jötteket; azután következnek ölelések, csókok, bemutatások, melyeknek se vége, se hossza.

Róza teljes öntudatával bir annak, hogy most Alfréd rokona csókolta meg, s hirtelen föllpillant elkészülve arra, hogy képéből hirtelen kikelve, halványnak fogja őt látni. De ellenkezőleg rokona egészen nyugodt külsővel áll előtte, mosolyogva, s udvariasan kivánja megszabaditani Bourienne sogort esernyőjétől, melynek P . . .-től kezdve hű őrizője volt.

Róza boldog; nagybátyja, nagynénje, Alfréd öcscse, egy tizenhét éves fiu, mind magukon kivül vannak az örömtől megérkezése fölött; nagynénje tizszer ismétli alá s föl szaladva a lépcsőkön:

— Remélem, férjed meg lesz elégedve szállásával? mindent lehető legjobban rendeztek be, nagybátyám el akarja vinni őt vadászni . . . Szereti férjed a halat?

— Igen néni, nagyon szereti.

— Akkor tehát nem lesz terhére a böjtös ebéd?

— Teljességgel nem.

— Mert tudod, ha ő nem szeretné, akkor részemről felmentésemet kérném, hogy veletek egyem, . .

— Hogyan! kedves néni! Ravul meg nem engedné, hogy szokásaikban legkevésbbé is zavartassák magukat.

— Már az édes leányom az én dolgom . . . de ugyan kedves kalapod van édesem . . . csak szedd is elő minden szép öltözetedet . . . hanem most siess, öltözz át gyorsan, mert csak tél órád van ebédig . . . S mielőtt, bé tenné maga után az ajtót, még vissza szól Rózához:

— Bizonyos vagy-é benne, hogy férjed szereti a halat?

Burienne asszony öltözködéshez fog, s e közben elgondolkodik; annyi igaz, hogy nem akarja fölzavarni rokona nyugalmát; de azt mégis csak szeretné megmutatni, hogy nem lett csunyább azóta, mióta egy fürtöt adott neki hajából . . . aztán becsületet kell csinálnia nagynénje házának . . . s végre ebédre diszesen felöltözni oly szokás, melyet Raoul a világért el nem engedne neki; mindez okok arra ösztönözték Rózát, hogy alig husz percz lefolyása alatt, készen volt öltözékével, haja ujjan rendezve, maga egy kedves szalma szin rukába öltözve, mely kelengyéjének nem utolsó részét tevé ki. Bourienne, ki csak kabátot akar változtatni, öt percznyi haladékot kért, s Róza lement a nélkül, hogy megvárta volna őt. Gyönyörködve ruhája suhogásában a mint uszálya végig siklik a lépcső szőnyegén, Róza nagyon lassan halad lefelé, mert igen jól tudja, hogy ruhája dereka szépen simul karcsu termetéhez, s hogy haja ügyesen rendezve, sem igen magas, sem igen törpe kontyot alkot; puffancsa pedig meglepő, mindezekről valjon mit fog gondolni Alfréd? kérdezi magában.

S valóban, Alfréd hozzá csatlakozik e perczben.

— Már át is öltözködött, kedves rokon?

— Igen, készen vagyok; fogja meg kérem legyezőmet, mig begombolom kesztyűmet.

Alfréd engedelmesen kezébe fogja a legyezőt, s Rózának, ki lesütött szemmel, lopva pillant reá, ugy tetszik, hogy a szegény elpirult egy kissé, Róza kesztyüit egész lassusággal, bámulatos higgdtsággal, szóval egy férjes nőhez illő meggondolsággal huzza föl, s gombolja be; Alfréd oly kis fiuként tünik föl előtte e perczben! Szegény Alfréd; az igaz, különben, hogy csinos ember, de kis szőke bajuszkája „teljességgel" ki nem állja a versenyt a Bourienne illatos tömött szakállával; oly igen ifju arcza sajnálatot kelt Rózában és magában, hogyan is érezhetett vala jó indulatot egy ily egyén iránt, ki alkalmasint épen semmi tapasztalattal nem bir az életviszonyokra nézve.

Alfréd fejét oly sürü bodros haj boritja, mint egy fejér szerecsenét, mekkora különbség e bodros kutyáéhoz hasonló fej, s férje könnyebb hajzata között!

Oly ember, ki egy kissé nem kopasz már, e perczben nagyon ostoba kinézésünek tünik föl Róza előtt. E gondolatok egészen méltóságossá teszik lépteit, s teljes önérzettel jelenik meg a szalonbaa, ifju rokona uszálya nyomán lépdel utána.

A mint átlép a küszöbön, Róza magában gondolja:

— Szegény nagynénném, hogyan is hihette, hogy valaha . . .

S mosolyogva fordul nagybátyja felé, ki udvariasan siet elébe, kezet akarva csókolni neki; Róza erővel megcsókolta őt s felsőbbségi érzettel néz reá.

— De Róza, milyen szép vagy te ma!

— Ugy találja kedves néni? S unokatestvéréhez fordulva, hamiskás és biztos hangon kérdi:

— És ön Alfréd, mondja csak, ön milyennek talál?

Az asszonykát egészen meglepi a rögtön adott felelet nyugodtsága.

— Természetesen igen csinosnak, kedves rokon.

Ez a szegény Alfréd, érzékei annyira eltompultak már, hogy még ez iránt is közönyös! . . .

— Férjem bocsánatot kér a késedelemért, de egy perez alatt itt lesz.

— Oh! gyermekem, érettünk ne siessen. — Különben is, van még hat percz a tálalásig — s folytatja halkabban: megbizonyosodtál-e felőle, hogy férjed szereti a halat? Miért is kellett épen pénteken érkeznetek?

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Piaczi árak.

Ahetti vásár helye és napja	Egy hectoliter (=70 kupa) tiszta buza	élegy buza	rozs	árpa	zab	török buza	100 kilo széna	szalma	1 köb méter tüzifa	1 kilo marha hus
	árá krajczárokban									
Beszterczе	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dées	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K.-Fehérvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gy.-Szt.-Mikl.	900	—	450	—	230	360	140	130	300	44
Kolozsvár oct. 9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M.-Vásárhely	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Enyed	910	780	480	460	280	460	170	100	320	44
N.-Szeben oct. 11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-Szt. György sept. 18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szamosujvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen oct. 9	710	475	470	280	242	320	120	60	240	40
Sz.-Udvarhely sept. 7	700	500	450	—	250	400	180	30	200	36
Torda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

„KELET" magán távirata.

Feladatott **Budapesten** okt. 17. 1 ó. 50 p. éjjel.
Érkezett Kolozsvárra okt. 17. 1 ó. 55 p.éjjel.

Külföldi lapok hirei az osztrák-magyar-német védszövetségről légből kapottak.

Waddington hir szerint lemond.

Távirati tudósitás

a **budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzeteiről** oktober 16-ról.

Gabona	Faj	Ára 100 klg. tól frt	tól kr	ig frt	ig kr
Buza	bánsági	13	60	13	95
	tiszavidéki	13	85	14	20
	pestvidéki	13	60	13	95
	fehérmegyei	13	75	14	10
	bácskai	—	—	—	—
Rozs	magyar	0	—	9	20
Árpa	takarmány	6	60	6	90
	maláta	7	30	10	50
Zab	magyar	6	10	6	30
Tengeri	bánsági	6	65	6	70
	másnemü	6	60	6	65
Repcze	káposzta	12	—	11	6/8
	bánsági	6	50	6	75
Köles	magyar	6	50	6	75
Szokvány (Usance) buza	tavaszra szállitandó	15	10	15	15
„	Szept.—Oktre szállitan.	14	20	14	30
rozs	tavaszra szállitandó	—	—	—	—
teng.	Májusra—junira szállit.	8	42	8	47
repcz.	káposzta Aug. Szept. szál.	12	5/8	11	6/8
„	bánsági Jul. Aug. szállit.	—	—	—	—
szesz (ny.)	100 liter százalékként.	31	1/4	32	1/2

HIVATALOS ÁRFOLYAMOK

a budapesti áru- és érték-tőzsdén 1879. october 14.

Magyar aranyjáradék	95.45
Magyar vasuti kölcsön	114 25
Magyar kel. vas. államkötv., I. kibocsátás	73.50
Magyar kel. vas. államkötv., II. kibocsátás	85.25
Magyar kel. vasuti államkötv., 1876. évi	76.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	105.25
Magyar szőlődézsma váltsági kötvény	90.50
Magyar földtehermentesitési kötvény	90 50
Magyar földteherment. kötvény záradékkal	87.50
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény	88.50
Temes-bánáti földteherm. kötv. záradékkal	87.25
Erdélyj földtehnrmentesitési kötvény	86.75
Horváth-szlavon földtehermentesitési kötv.	—.—
Osztrák járadék papirban	78.25
Osztrák járadék ezüstben	69.50
Osztrák járadék aranyban	81.50
1860-iki államsorsjegyek	126.50
Osztrák-magyar bankrészvény	8.35
Osztrák hitelintézet-részvény	254.50
Magyar hitelbank-részvény	2.65
Ezüst	—.—
Cs. és kir. arany	5.58
20 frankos arany	9.33
Német birodalmi márka	58.85
London (3 havi váltókért)	117,30

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Békésy Károly.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Eladó must és bor.

Diódon — u. p. Tövis — idei termésü **1200 veder** kitünő minőségü **must eladó** — ugyanott 2—5 éves **Riesling borok** is kaphatók; — bővebb felvilágositást a „Kelet“ kiadó hivatalában nyerhetni. (370) (2—2)

(365) (2—12)

PSERHOFFER J.

gyógyszerész Bécsben, Singerstrasse 15. „zum gold. Reichsapfel“.

Ajánlja a t. olvasóknak az alant jegyzett és sok évi tapasztalat utján jelesnek bizonyult gyógyszerészeti különlegességeket és hatásos házi szereket.

NB. Megrendeléseknél kérem a czim és postaállomás pontos megjelölését. — Az alant felsoroltakon kivül még sok egyéb különlegességek vannak készletben és netalán készletben nem levő szerek iránti megrendelések legrövidebb idő alatt és legjutányosabban eszközöltetnek, és felvilágositások legnagyobb készséggel dij nélkül adatnak. — Küldemények a vidékre, bérmentesitett pénzküldés, vagy utánvét mellett. — Vidéki megrendelésekné csomagolásért darabonként 10 kr. számittatik. Nagyobb küldeményeknél csomagoiás saját költségre. Ismételárusitók jutalékban részesülnek.

Akustikon (fülszesz) 1 üvegcse 1 frt o. é. A fület mindig melegen és nedvesen tartja, oltalmazza meghülés s ennek következményei ellen; közvetiti szabályos képződését a fülzsiruak, melynek hiánya főoka oly sok fülbajnak.

Havasi fű-szesz W. Ottm. Bernhardtól, München ben, a müncheni első orvosi tekintélyek által legkitünőbb háziszernek ajánltatott mindennemü gyomorbajok, különösen emésztés gyöngeség, étvágy-hiány, gyomorhurut stb. ellen s ezerszeresen bevált. Üvegcséje 70 kr.

Amerikai köszvény-kenőcs gyorsan és biztosan ható, kétségtelenül legjobb szer minden köszvényes és csuzos baj, nevezetesen hátgerincz baj, tagszaggatás, görcs, ideges fogfájás, fejfaján, fülszaggatás stb. stb. ellen 1 frt 20 kr.

Anatherin száj-viz cs. kir. szab. valódi Popp J. G-től általánosan elismert legjobb fogfentartó szer, 1 üvegcse 1 frt 40 kr.

Szem-essentia dr. Romershausentől. a látszerő erősitésére és fenntartására, eredeti üvegcsékben ára 2 frt 50 kr, és 1 frt 50 kr.

Benczés tapasz Haubertől, kitünő szesz nyilt sebek ellen. Egy tégely ára 50 kr.

Vértisztitó-labdacsok Pserhoffer J-tól ezelőtt egyetemes labdacsok neve alatt, az utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben e labdacsok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyitották volna. A legmakacsabb esetekben, melyekben minden egyéb szer sikertelenül alkalmaztatott, ezen labdacsok számtalanszor és a legrövidebb idő alatt teljes gyógyulást eredményeztek. 1 doboz 15 labdacscsal 21 kr, 1 tekercs 6 dobozzal 1 frt 5 kr., postán küldve 1 frt 10 kr, (1 tekercsnél kevesebb nem küldetik szét.) Számtalan levél érkezett, melyek irói hálát mondanak e pilulákért, melyeknek a legkülönbféléb és legsulyosabb betegségökben egészségük helyreállitását köszönik. A ki csak egyszer kisérletet tett velük, tovább ajánlja.

Chachou aromatisee, megszünteti a száj kelemetlen lehelletét, mely dohányzás stb, következménye, 1 szelencze 50 kr.

Chinai toilette-szappan, a legtökéletesebb a szappangyártás terén. Használata után a bőr bársony sima lesz és igen kellemes szagat tart meg. Igen sokáig tart és ki nem szárad. Egy darab 70 kr.

Fiaker-por, általánosan ismert jeles háziszer hurut, rekedtség, fojtókőh stb. ellen, 1 doboz 35 kr.

Fagy-balzsam Pserhoffer J,-tól, évek óta legbiztosabb szernek van elismerve mindennemü fagybajok és idült sebek stb. ellen, 1 tégely 40 kr.

Hús-kivonat dr. Liebig utasitása szerint készitve a Liebig-társaságtól. Fray Bentosban, eredeti szelenczékben 1 font frt 5.30 1/2 font frt 2,75. 1/4 font 1,55. 1/8 font 85 kr.

Golyva-balzsam, megbizható szer szélkóros nyak ellen, 1 üvegcse 40 krajczár.

Kali-créme Pirker-től, kitünő szer a bőr tisztátalanságai ellen 1., 2., 3., 4., számu 1 üvegcse 1 frt

Lendtner testvérek hires tyukszem tapasza, dobozokban 17 darab 60 kr, 3 darab 18 kr.

Élet-essentia (prágai cseppek, svéd cseppek), megromlott gyomor, rosz emésztés, mindennemü, altesti bajok ellen, kitünő háziszer. Egy üvegcse 20 kr.

Csukamáj-olaj. valódi eredeti, igen megtisztitva a legkitünőbb minőségü. Egy üveg 1 frt.

Muhanövény-szeletkék, (Moospflanzen Zelteln) dr. Schneebérger-től Pozsonyban, kitünő gyógyszer kihögés, rekedtség, hurut stb. ellen. Egy doboz 38 kr.

Neuroxylia, Herbabny gyógyszerésztől, alpesi füvekből készitett növénykivonat köszvényes, csuzos, különösen pedig minden gyengeségi bajok ellen. Egy üvegcse 1 frt, erősebb hatályu 1 frt 20 kr.

Por lábizzadás ellen, Ezen szer eltávolitja a lábizzadást s az ezáltal keletkező kellemetlen szagot épen tartja a lábbelit és ártalmatlan szernek van bebizonyulva. Egy doboz ára 50 kr.

Emésztőpor dr Gölis-től, általánosan jelesnek elismert háziszer aranyeres bajok, gyomorsavany, gyomorhév, étvágyhiány, dugulás stb. ellen. Egy doboz 1 frt 20 kr., féldoboz 84 kr.

Tannochinin-hajkenőcs Pserhoffer J.-tól évek óta orvosok és laikusok által valamennyi hajnövesztő szer között a legjobbnak elismerve, 1 csino an kiállitott nagy szelencze 2 frt.

Egyetemes tapasz, Steudel tanártól vágott és szurt sebek, mérges kelevények, a lábak régi, időszakonkint felnyiló kelései, makacs mirigykelések, fájó pokolvar, sebes és gyuladásos mell, megfagyott tagok, köszvény és hasonló bajok ellen jónak bizonyult. Egy tégely 50 kr,

Egyetemes tisztitó-só Bulrich A. W-tól, kitünő háziszer megzavart emésztés minden következményei, u, m, fejfajás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorhév, arányér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt.

Fogtapasz, cs. kir. ált. szab. Würth M.-tól évek óta lyukas fogak önplombirozására legjobb szerül ismerve. 1etui 1 ft 20 kr.

Fogpor Helder tanár utasitása szerint, egy doboz 40 kr.

Mindennemü **fogporok, paszták és tinkturák.**

Foggyöngyök, valódi angol, a gyermekek fogzásának megkönnyitésére Egy csomag 2 frt.

George Pate pektorale-ja sok év óta elnyálkásodás, köhögés, rekedtség, hurut, mell- és tüdőbajok, gégebántalmak ellen legjobb és legkellemesebb segéd-szernek általánosan elismerve 1 doboz ára 50 kr.

Megjelent és Kolozsvárt

STEIN JÁNOS

zenemükereskedésében kapható:

Boccaccio. Vig opera Suppé-től. Teljes zongora kivonat, énekhangra zongora kisérettel. 6 frt 30 kr.

Boccaccio. Vig opera Suppé-től. Teljes zongora kivonat, 2 kézre. 2 frt 70 kr.

Boccaccio. Potpourri. I. Zongorára. 1 frt 50 kr.

Boccaccio. Potpourri. II. Zongorára. 1 frt 50 kr.

Boccaccio. Könnyü Potpourri. Zongorára. 78 kr.

Boccaccio. Keringő. Zongorára. 1 frt.

Boccaccio. Franczia négyes. Zongorára. 75 kr.

Boccaccio. Fiametta-Polka-Mazurka. Zongorára. 60 kr.

Boccaccio. Szerelmi kaland. Polka. Zongorára. 60 kr.

Boccaccio. Florentiner-Gyors-Polka. Zongorára. 60 kr.

Boccaccio. Induló. Zongorára. 60 kr.

Morilla. Operette Hopptól. Potpourri zongorára. 1 frt 50 kr.

Morilla. Nyitány. Zongorára. 90 kr.

Uj és jeles zeneművek legnagyobb raktára **Kolozsvárt:**

Stein János

zeneműkereskedése.

Zeneműjegyzékek ingyen és bérmentve.

ELŐFIZETHETNI

STEIN JÁNOS

könyv- és zeneműkereskedésében **Kolozsvárt.**

A Bazár a legelterjedtebb és a legczélszerübb német női **divatlap,** a legkedveltebb és a legtartalomdúsabb lap e nemben.

25. évfolyam. kitüntetve a bécsi **világkiállitáson 1873.**

A Bazár 1879. Január 1-től **12 szinezett divat képet** és sok szinezett **kézimunka mintát** fog tartalmazni.

Előfizetési ára negyedévre helyben házhoz hordva csak 1 frt 50 kr.
Vidékre bérmentes küldéssel **1 frt 80 kr.**

Évenkint megjelenik:
24 divatlap.
24 szépirodalmi és vegyes tartalmu lap.
24 melléklet 500 szabás rajzzal.
24 melléklet különféle közlemények és hirdetésekkel.
12 szinezett divatkép és egyéb minták.

Előfizethetni Kolozsvárt **csakis Stein János könyv- és zeneműkereskedésében.**

Bámulatosak a természet erői, ha helyesen használtatnak.

Bojtorjángyökér-esszenczia

a legrégibb idők óta ismeretes mint legjobb szer **mindenféle hajzásra nézve,** úgy hogy még 15 éves fiatal emberek is **nehány nap alatt dús szakállt** nyertek tőle.
1 palaczk 90 kr., postán küldve a göngyért 10 krral több.

Bojtorjángyökér-hajkenőcs, a hajnövés elősegitésére és a hajhullás meggátlására, 1 tégely 50 kr. **Bojtorjángyökér-olaj** 1 üveg 40 kr. **Bojtorjángyökér-brillántin** 1 pohár 40 kr.

Postán szállitás csak 1 ft összegig.

A sok hamisitás kikerülése végett csak **Winkelmayer valódi bojtorjángyökér-készitményei** kérendők.

Winkelmayer J.
Bécs, 6. kerület Gumpendorfer Strasse, 159 szám.

Fiók-telep Kolozsvárt: Széky Miklós gyógyszerésznél.

(227) (9—12)

STEIN JÁNOS

m. k. egyetemi könyvnyomdász Kolozsvárt,

ajánlja a kolozsvári ev. ref. főtanodának, általa már évtizedeken át kezelt

KÖNYV- ÉS KŐNYOMDÁJÁT,

a melynek helyiségei a legutóbbi időben tetemesen megbővitve és a munka eszközei a kor igényeinek megfelelőleg, tökéletesitve és szaporitva vannak.

A használandó betük a jelenleg divó legmodernebb minták szerint öntvék, **a kőnyomdát** kitünő metsző kezeli. A **nyomdai munkák** kiállitásához szükségelt anyagok a legjobb és legolcsóbb forrásokból erednek.

PAPIR GYÁRI ÁRBAN SZAMITTATIK.

Munkát minden időben, **még éjjel is elvállal** és a leggyorsabban s a legjutányosabban eszközöl.

A gépek elegendősége, valamint a munkaerők teljes száma teszi lehetővé, hogy minden

KÖNYV- ÉS KŐNYOMDAI MUNKÁT

határozott időre, tisztán, ízléssel s oly olcsó árban képes előállitani, hogy e nemben bármely hazai nyomdával versenyezhet.

Mindennemü és nyelvü **könyvek,** bármiféle **rovatos ívek, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász-** és **vigalmi jelentések, névjegyek, meghivó-jegyek, táncrendek, gyógyszertári-jelzetek, bor-, rozsolis-** és más **vignettek, újévi** és más **alkalmi üdvözletek, baromutlevelek, vásárczédulák, hirdetmények,** bármi nagyságu **falragaszok,** szóval minden e szakba vágó munkák **izletes kiállitását** elvállalja. (24) (29—*)

Különösen a kir. törvényszékek, megyei- s városi hatóságok és a **községi elöljáróságok figyelmét bátor arra felhivni, hogy a hivatali szükségletekre megkivántató nyomtatványok gyors kiállitására** s **legolcsóbb árszámitására különös sulyt fektet.**

Előleges költségvetéssel is készséggel szolgál, a gyakrabban előforduló s törvényszerü mintázatok birtokában lévén.

A gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről szóló 1877. XX. t. czikk életbeléptetése tárgyában a m. kir. belügyminister ur által az **árvaszékek részére kibocsátott ügyrendben előforduló nyomtatványokból** — melyekből készletet tart — **kismennyiségben koncz számra** is jutányos árban szolgál.

1879.

Nyomatott Stein János m. kir. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. főtanoda betüivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.